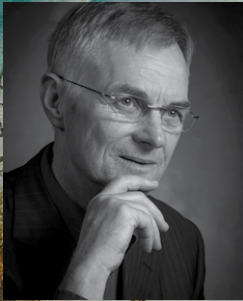

Zeker de bestuurders van goede doelen zouden kunnen solliciteren voor de elite.

ELITE GEZOCHT

door Jos van Hezewijk

Uit de ludieke advertentie op de laatste pagina van het boek 'Elite gezocht' blijkt dat zeker de bestuurders van goede doelen zouden kunnen solliciteren voor de elite: 'Doet dingen zonder er iets voor terug te verlangen. Heeft idealen. Normen die deugen. Zoekt balans tussen publiek en privaat. Kent ook andere waardering dan geld. Vindt sociale cohesie belangrijk.'

Maar verder lijken de auteurs niet zo positief over filantropie. Volgens hen 'is het in Nederland in tegenstelling tot Amerika oorverdovend stil op het gebied van de filantropie.' Maar dat betreft vooral de rijken, in het bijzonder de topmannen. De Nederlandse rijken menen dat zij genoeg geven 'via de blauwe envelop'. Een diepgeworteld misverstand volgens de auteurs. Maar de Nederlander geeft wel degelijk meer aan goede doelen via de belastingdienst dan de Amerikaan. De auteurs zijn terecht zeer kritisch op de weldoenerij van de rijksten. Zij doneren vooral voor eigen hobby's, eisen controle over hun giften, zijn weinig transparant over het eigen geefgedrag, denken vaak alles beter te weten, runnen hun eigen goede doelen en hebben veelal een kortetermijnvisie. Bovendien is hun vrijgevigheid voor de samenleving vooral een fiscale sigaar uit eigen doos, zoals ik in een eerdere publicatie in Vf heb uitgelegd.

Ze zijn positief over de charitas en de waarden van de middenklasse. Je zou dan ook verwachten dat ze in die kringen hun nieuwe elite zouden zoeken. Maar dat is duidelijk niet hun habitat.

Als je 'Elite gezocht' leest, heb je de neiging 'dood of levend' erbij te denken. Want de auteurs zijn uitgesproken negatief over de hedendaagse elites. In het boek geven Quotehoofdredacteur Sander Schimmelpenninck en Zuidas-domeinee Ruben van Zwieten

AL MET AL LIJKT HET EROP DAT DE AUTEURS IN 'ELITE GEZOCHT' VOORAL OP ZOEK ZIJN NAAR KLONEN VAN HUN EIGEN ZELFBEELD.

hun opvattingen over de 'alsmaar commerciëler wordende economische elite van Nederland'. Dat gebeurt op dezelfde onsamenhangende wijze, zonder getallen, bronnen en analyse zoals we die wel in Quote zien. In Quote blijven het nog leuke verhalen over bekende rijkaards, maar in een moraliserend boek met fictieve vermogenden is dat zeer storend.

De auteurs betogen dat elke maatschappij een goed functionerende elite behoeft. Je zou dan denken dat het vooral om de bestuurlijke elite gaat. Maar het blijkt dan vooral om de nieuwe rijken te gaan die altijd in Quote figureren. Er wordt voortdurend gesteld dat deze elite zich vroeger veel meer om de samenleving bekommerde. Bij mijn weten zijn de nieuwe rijken in alle eeuwen hele commerciële graaiers geweest. Met het bestuur bemoeien ze zich al eeuwenlang alleen om hun belangen veilig te stellen. Pas latere generaties richtten hun begerige ogen op de staatskas en claimden openbare ambten om met weinig moeite welvarend te kunnen leven. In het verleden kregen ze vaak een adellijke titel om de bevoorrechte positie zonder tegenprestatie voor het nageslacht te verzekeren. Sander Schimmelpenninck is zelf graaf en meent dat de adel pas de laatste decennia commerciëler is geworden en niks meer voorstelt. Hij vergeet echter dat – we citeren Adel in Nederland – ‘Tot ver na de Tweede Oorlog zo'n 30.000 hectare grond in particuliere, adellijke handen was. Inmiddels zijn wel veel landgoederen en kastelen in stichtingen ondergebracht om het voortbestaan te waarborgen.’

Als de auteurs voortdurend verzuchten dat vroeger alles beter was, zou je bijna denken eerder te maken te hebben met ouden van dagen, aanhangers van PVV, FvD of 50+, dan met dertigers, die zeggen op D66 en GroenLinks te

Elite gezocht, door Sander Schimmelpenninck en Ruben van Zwieten, uitgever Prometheus, 216 blz., prijs € 19,99.

stemmen en Baudet te verafschuwen. Maar hun linksigheid lijkt meer van de moderne VVD-snit van de door hen verguisde minister-president Mark Rutte. Aan de ene kant veel geraas over ongelijkheid, 'graiers aan de top van bedrijven' en 'geestelijke en culturele armoede', maar ondertussen zelf 'rommelen met pandjes', zoals ze in een interview met de Volkskrant bekenen. Voor henzelf ligt het verschil tussen rechts en links niet zo ver uit elkaar: 'Links is ook niet meer zo naïef als twintig jaar geleden. Het enige dat mist, is een leuke vent of vrouw met een goed verhaal.' Aha, daarom is Schimmelpenninck door de Volkskrant uitgenodigd als columnist.

Al met al lijkt het erop dat de auteurs in *Elite gezocht* vooral op zoek zijn naar klonen van hun eigen zelfbeeld. Als journalist en dominee, met als achtergrond de Leidse studentenvereniging Minerva, voldoen ze zelf aardig aan het door hen geschetste profiel van de elite. ♦

Sociaal geograaf en oprichter van Elite Research **Jos van Hezewijk**, is bekend door zijn baanbrekende onderzoek naar de elite van Nederland. Lees het Vfr-artikel over zijn nieuwste boek *Superrijk in de lage landen* hier: vakbladfw.nl/2MZ7Ckn. Ga voor zijn artikel 'De rijksten mogen blij zijn dat ze de portemonnee-mogen-trekken' naar: vakbladfw.nl/344a813